

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 glđ., za pol leta 8 glđ., za četrt leta 4 glđ., za en mesec 1 glđ. 40 kr.

V administraciji prejeman, velja: Za celo leto 12 glđ., za pol leta 6 glđ., za četrt leta 3 glđ., za en mesec 1 glđ. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 glđ. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino in oznanila (insertate) prejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 214.

V Ljubljani, v torek 19. septembra 1893.

Letnik XXI.

Levičarsko veselje.

Iz vseh levičarskih glasil je odmevala sama radost, da se je proglasilo izjemno stanje na Češkem. To je pač pravi karakteristikon naših nemških liberalcev. Kot ustavoverna stranka bi morali pač le obžalovati, če se kje morajo ustaviti ustavne pravice. Vsaj je vendar izjemno stanje le nekak dokaz, da ustava, na katero je levica tako ponosna, ni dobra za vse slučaje, da posebno ni za resne čase.

Pokazalo se je, da levičarjem za ustavne svobodščine ni nič, dokler izjemne naredbe ne zadevajo njih koristi, da je torej ustavovernost njih goli humbug, le plašč za njih vse drugačne namene.

Jedva so se malo streznili od prvega veselja nad udarcem, ki se je priložil Čehom, že so jeli liberalni listi razpravljati, kako bi se dalo za njih namene izkoristiti izjemno stanje. Računati so začeli, da brez njih grof Taaffe ne dobi večine v državnem zboru, ko bode šlo za to, da se potrdi izjemno stanje na Češkem.

Premišljati so jeli, kaj bi bilo, ko bi glasovali proti izjemnemu stanju, ali bolje, kaj naj od grofa Taaffeja zahtevajo, da glasujejo za odobrenje njegovih naredb.

Pred vsem jih vodi jedino strankarska korist, jedino to, koliko koristi bodo imeli liberalni Nemci. Vidi se jim, da bi se dosti ne brigali za to, če Mladočehi še tako razgrajajo na Češkem, ako bi njih stranka samo ne imela nobene koristi od izjemnega stanja.

Tako pišejo glasila stranke, katera se tako rada baha s svojimi državo ohranjujočimi načeli. Sedaj se je levica pokazala v vsej svoji nagoti, sedaj vémo, da so njej lastne koristi vse, državne pa nič. S tem se bode moralo računati pri vseh kakoršnihkoli spremembah v Avstriji.

Večina levičarjev misli, da je sedaj prišla priložnost, da zahtevajo od grofa Taaffeja, da naj sestavi novo večino iz levičarjev in Poljakov. Ako grof Taaffe tega ne stori, pa Nemci nimajo dosti interesa na tem, je-li izjemno stanje v Pragi, ali pa ne.

Drugi pa zahtevajo, da naj grof Taaffe popusti vso svojo dosežanje politiko in nastopi povsem drugačno pot, to je, da začne pospeševati izključno nemške koristi. Čehom je po njih mislih treba odločno pokazati, da nimajo več pričakovati, da bi se še nánje kaj oziralo.

Razumeti dajo levičarji grofu Taaffeju, da za novo politiko mu je treba novih móž, zato naj pa odstrani nekaj sedanjih ministrov in jih nadomesti z levičarji.

Katerih sedanjih ministrov bi se levičarji radi znebili, še praviti ni treba. Tudi levičarska glasila niti ne prikrivajo, da bi z grofom Taaffejem ne bili dolgo zadovoljni, temveč bi ga hitro odstranili, ko bi dobili za to priložnost in moč. Levica si hoče izkoristiti položaj le v to, da zopet dobi državno krmilo v roke.

Lahko ne bode šlo. Grof Taaffe pač ne bode precej levičarjem v vse privolil, dobro vedóč, da mu levičarji ne bi bili zanesljiva podpora, kakršne on potrebuje. S tem, da bi se jim udal, bi le sebi izpodkopal stališče. Pa tudi Poljaki se najbrž ne bodo obesili levici na vrat. V poljskem klubu je več modrih móž, kateri znajo razmere trezno presoditi. Nekateri listi zares iz svojega nasprotja do Mladočehov kar hrepené po zvezi z levičarji, ali to je le

njih osebno mnenje. Poljski poslanci stvari vse drugače presojujejo.

Koliko so se že levičarji prizadevali, da bi Poljake pridobili na svojo stran, ali vse njih prizadevanje je bilo zastoj. Načelnik poljskega kluba, Jaworski, jim je dal razumeti, da Poljaki ne vstopijo v nobeno večino, v kateri bi ne bilo Hohenwartovega kluba. Tega mnenja so Poljaki najbrž še sedaj. Izjemno stanje na Češkem pač ni omajalo njih sedanjega mišljenja.

Da bi levičarji glasovali proti izjemnemu stanju, mi ne verjamemo. Tega si ne bodo upali, da se popolnoma ne potisnejo v opozicijo. Ministerskemu predsedniku se tega ni bati. Ko bi tudi glasovali, s tem dosti ne pogodé. Izjemno stanje bi se razveljavilo, vlada bi pa že našla sredstev, da naredi red na Češkem. Kdo vé, če bi se ji ne ponudila potem prilika, sporazumeti se s češkimi poslanci samimi. Večkrat smo že imeli priliko, se prepričati, da tudi Mladočehi vladi niso tako nedostopni, kakor bi kdo sodil po njih kričanju po raznih volilnih shodih. Pomisliti je, da se je mladočeški stranki boriti za obstanek. Zaradi tega bodo pa pač pripravljani, delati za pomirjenje duhov, ako vlada izpolni le nekatere češke tirjatve, da bodo mogli volilcem pokazati kake vspehe.

Vladi morda ni drugega treba, da odločno izjavi, da se dunajskih punktacij več ne drži in da se bode uprla Plenerjevemu jezikovnemu predlogu. Ravno tako lahko vlada ustrezé Čehom gledé uličnih napisov po mestih in narodne enakopravnosti po uradih in šolah. Vladi se torej ni ničesa bati. Ko bi levičarji preveč strune napenjali, bi le sebi škodovali, posebno ker se ne morejo več opirati na zaupanje prebivalstva. Zatorej smemo biti preverjeni, da levica vladi ne bode delala prevelikih sitnostij, in večina tega, kar sedaj levičarji zahtevajo po listih, ostane — le pobožna želja.

Shod volilcev v Metliki.

Iz Metlike, 17. septembra.

Minolo nedeljo povabil je poslanec Šuklje volilce na shod v Metliko. Zbralo se je poslušalcev okoli sto. Iz Novega Mesta prišla sta profesor dr. Marinko in vikarij Benkovič. Po poročilu poslančevem je dr. Marinko interpeliral Šukljeja: 1. katero stališče da bode zavzemal, ako bode Kočevarji prosili ministra za zvezo Kočevje-Delnice? 2. Ker je Šuklje v svojem govoru omenjal dopisa iz „Dolenjskih Novic“ zoper tovarne in takorekoč izzival vrednika, interpelira dr. Marinko Šukljeta, bode-li branil delavce v tovarnah proti delodajalcem in se postavil na socijalno-krščansko stališče?

Oba odgovora se strinjata z mislijo gosp. dr. Marinkota. Šuklje bode podpiral našo železnico in se postavil na socijalno-krščansko stališče gledé delavcev in delodajalcev.

Poslanec Šuklje je poročal nekako tako le: „Politika naj ostane danes doma; danes ne nameravam poročati o politiki, niti govoriti o delovanju, bodisi v državnem, bodisi v deželnem zboru. Sicer pa, če kdo želi, pripravljen sem braniti postopanje v notranji politiki, o domačih razmerah in o naših preprih.“

Žalibog, moram reči, morda bi bila krepka, prostodušna beseda danes na pravem mestu. Toda opustim to, da govorim, kar celo Belokranjo za-

nima, — namreč, kaj je storiti, da železnico dobimo. Govoriti torej hočem le o železnici.

Dovolim si pa malo izjemo, da opomnim na notranjo zvezo med železničnim tirom in ugodnim cestnim omrežjem. Ko sem se začel potezati na merodajnem mestu, da se uredé naše ceste, takrat nisem mislil, čemu to, toda danes sem prepričan, da se železnica brez dobrih cest ne dá splačati.

Torej težiti nam je treba, da uredimo naše ceste. Najvažnejša cesta je čez Gorjance. Jeden del se je že preložil, od Zsajca do Jugorja je skoro zabava, peljati se; toda kaj pomaga, ker so še klanci tu in klanci tam.

Ko smo se lansko leto v Metliki o tem posvetovali, dejal sem, da se nadejam, da že letos pride v proračun nadaljevanje ceste. To se ni zgodilo; toda na Dunaju niso krivi; iz Ljubljane je prišlo prekasno, proračun na Dunaju je bil že gotov. Letos sem se najprej v budgetnem odseku potezal za to in tudi govoril v javni seji državnega zbora. (Bere nemško stenografično poročilo, kar je govoril 18. januarija 1893, in tudi odgovor barona X. 20. januarija.)

Torej vladni zastopnik nam je obljubil, da pride v proračun za leto 1894. Jaz upam, da bode predno poteče leto 1895, cela proga zgotovljena.

Zelim, da bi bila ogenj vsaka beseda, ki bi razvnela celo Belokranjo, da bi povsod prodiralo prepričanje, da so ti kraji uničeni in bodo dolgo čakati morali boljšega, ako železnice ne bode. Naši predniki so mogli shajati, pa tudi slabo, a dandanes ni več mogoče, ko so druge dežele preprežene z železnicami, morali bi konkurirati.

Kaj zdaj? Kar kupiš, je dražje; kar prodaš, moraš ceneje dati; kupec se plaši, ker ni železnice. Posledek je, da ni trgovine in obrtnije, vsaj velike ne. Dostavil bi par odkritih besed: Ni mi dobro délo, ko sem bral v „Dolenjskih Novicah“ dopis proti tovarnam, — še Boga bi morali prositi zánje, prositi za veleobrtništvo. Zakaj? Kako pa shajati, naša dežela ni plodovita, ne bogata, manj pridelava, kakor potrebuje; še žita je treba od drugod, manufakturno blago, sladkor, špirit, železje z Dunaja. Odkod pa živeti? Sekira póje in póje, toda ne bo zmiraj; pritrđili mi boste, da živite od Amerike; toda to ne bode vedno.

Kjer je sekira jedenkrat zapéla, mnogo let počiva, od tega dohodkov ne bode vedno in Amerika tudi kmalu odneha. Za tovarne pa je malo krajev takih; premoga dosti, vrlih sil, prebivalstvo spretno in nadarjeno, — lahko bi domá delali, čemu čez lužo v Ameriko?

Železnico moramo dobiti, a vidim težave; res razmeroma je blizu, v Rudolfovem ne bode obtičala, — toda kam se porine in kedaj? Lahko na Samobor, na Krško, — in lahko, da je še 25 let ne bode. Imamo vzgled na Koroškem, leta 1879 se je stvar začela, in sedaj železnice še ni. Skrbimo, da jo dobimo ob času, da sedanji rod kaj dobi, da se sedanje stanje Belokranje pospeši.

Zapreka je dvojna: Jedna, kod pojde? Ni lahek odgovor! Železnica mora zmagati hribovje ali predor, ali po jedni strani gori, po drugi doli. Druga zapreka: Draga bode! Govoril sem z rojakom gosp. inšpektorjem Klemenčičem, in rekel je, da bo stala proga kake štiri milijone. Torej ne tako zlahka!

Po mojem mnenju bi bila nezmisel, speljati progo iz Novega Mesta, do meje samo; če hoče

meti pomen, mora iti na Karlovec, Sisek-Belgrad, in potem bo velika svetovna železnica. Potem pa ne bode imela govoriti samo naša vlada, ukrepale bode obe državni polovici, naša in ogerska.

Kar se pa tiče pogajanja, bode stvar trda; saj vsak zná, da take obravnave niso prijetne in razven tega so interesi navskriž, neko naravno protislovje, in zakaj? Ogri celo omrežje in tarifno politiko vrejajo tako, da ima dobiček njih pristanišče, Reka, in zato tako lepo prospeva. Naša vlada se pa mora ozirati na Trst; ta dvojni interes je torej prizadet; treba torej kompromisa, sporazumljenja, da imata korist obe polovici, nobena preveč dobička, oziroma izgube. Na tej podlagi, mislim, bo mogoče doseči naravno zvezo v Karlovec.

Pa kako ravnati, da zmagamo? Pred vsem poudarjam jedno: med belokranjskimi interesenti mora biti soglasje, in to bodem poudarjal tudi v Črnomlju. Nikar kljubovati jeden drugemu, sicer se utegne zgoditi, kakor z dolensko železnico. Leta 1870 je bila skoro že odprta, pa so se prepirali. Žužemberčani so rekli, tod naj gre, Temničani pa nasprotno, da, celó v protokol so stavili, da nimajo rajši nobene železnice; in za dvajset let je bilo treba dobrega napora.

Torej soglasja, energije, delavnosti! Gotovo, za železnico ste vsi vneti; toda ta želja, ta vnema naj ne odmeva samo danes na tem vrtu, ta večer, skrbeti je treba da se čuje izvan teh prostorov, na merodajnem mestu, da se napravi stalno gibanje. V to svrhu naj bi izbrali interesenti neki poseben odsek, zaupni možje naj bi stopili skupaj in oni vzeli to v roko in poslanci jih bodo podpirali. Že sedaj izrazite željo, izjavite svoje hrepenenje; v Kočevju bode ugodna prilika pri odprtju železnice.

(Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. septembra.

Izjemno stanje ne vpliva na noben list huje, nego na „Narodne Liste“. Staročeški listi so že opozorili na to, da Gregrovo glasilo tako mirno piše, kakor noben drugi češki list. Dokler je šlo le za interese narodove, zares ni ta list poznal nobene zmernosti, ali sedaj, ko pa gre za lastne koristi, je pa kar zgubil ves pogum. S tem se je pač dobro pokazalo, kakšni da so Mladočehi. Pri vsem zastopajo le lastne koristi. Vpili so, tako dolgo, dokler so čutili, da to njim samim ne škoduje, ali to škoduje narodu ali ne, za to se niti brigali niso. Sedaj, ko pa vidijo, da bi njim samim utegnulo škodovati hujskanje, so pa lepo mirni postali. Namestnik grof Thun je pač dobro poznal Mladočehe, ko se je proti prof. Mlsaryku izrekel, da niso tako odločni in hudi, kakor se kažejo. Dogodki poslednjega časa vedno bolj potrjujejo namestnikovo mnenje. „Narodni Listy“ ne bodo imeli pokazati koncem izjemnega stanja na toliko trpljenja, kakor je „Politik“ imela pod Kollerjevo upravo na Češkem, ko je plačala več deset tisoč globe in so njeni vredniki bili obsojeni na desetletja v ječo. Seveda „Politik“ je staročeški list in staročeški pogum je povsem drugačen od mladočeškega. Mladočehi, kakor navadno liberalci, so le tedaj pogumni in odločni, kadar vedó, da se jim ni ničesa bati. — „Gazeta Narodowa“ vé povedati, da je ministerski predsednik grof Taaffe bil takoj po demonstracijah pred cesarjevim rojstvenim dnem bil sklenil, da se proglasi izjemno stanje v Pragi. Cesar je dal dovoljenje, ali le s pogojem, da se izjemno stanje proglasi še le, ko bi se izgredi ponavljali. Da niso Mladočehi začeli agitacije, da se proslavi spomin kraljevega reškripta, bi najbrž ne bilo prišlo do izjemnega stanja.

Petindvajsetletnica poljske resolucije. Poljski listi spominjajo, da letos mine petindvajset let, ko so Poljaki v posebni resoluciji izrazili svoje želje po razširjenju deželne avtonomije. Zahteve te resolucije se niso še izpolnile, ali potrebno je, da se Poljaki spominjajo te resolucije in delajo na to, da se njih zahteve tudi izpolnijo. Nemškimi liberalcem pač ne bode posebno všeč, da se Poljaki baš sedaj spominjajo te resolucije. Ta resolucija zahteva nekaj podobnega za Galicijo, kakor zahtevajo Čehi za Češko. V tej resoluciji bi se torej lahko našla neka podlaga za vkupno delovanje mej Čehi in Poljaki, česar se pa Nemci najbolj bojé. Češkim poslancem ni druzega treba, da popusté svoje škodljivo rusofilstvo, pa bodo lahko sodelovali s Poljaki. Seveda

popolnega zaupanja Poljakov bi pač precej ne pridobili, ker so jo malo predaleč zavozili.

Tirolski Italijani vse sile naperjajo, da bi dobili samoupravo za južni del dežele. Zaradi tega so začeli pasivno politiko. Ko pride cesar v Inomost, pojde več italijanskih županov k njemu, da ga prosi za avtonomijo južne Tirolske. — Seveda kakega vspeha ta deputacija ne bo imela. Razdelitev Tirolske v dva dela bi bila v škodo državi. Italijani bi nikakor ne bili zadovoljni, če tudi dobé svojo upravo, temveč še bolj bi težili v Italijo. Ker bi imeli le domače uradnike, bi take težnje tem ložje gojili, ker bi jim gledali skozi prste. V Istri in v Trstu imajo Italijani dovolj samostojnosti, ali vendar je ondi italijanska iredenta tako silna, da že postaja nevarna državi. Podobnih odnošajev bati se je na Južnem Tirolskem, ako se vpelje za ta del dežele večja avtonomija.

Zdraviščne podpore. Uprava vladnega okraja Coblenz v Prusiji je opozorila podrejene urade, da se mora prošnjam katoliških duhovnikov za podporo, da pojdejo v toplice ali kako drugo zdravišče, pridejati poleg starosti in službenih let dotičnika tudi poročilo, kakšnega političnega mišljenja da je in če je agitiral pri poslednjih volitvah. Vlada se pač moti. Če se katoliška duhovščina ni udala za časa kulturnega boja, ko so jej odtegnili celih 16 milijonov mark plače, se tudi sedaj ne bo, ko gre samo za te neznatne podpore. Katoliški poslanci bodo pa v državnem zboru interpelovali ministra bogočastja in nauka, je li on naročil podrejenim oblastvom, da naj pri podeljevanju podpor katoliški duhovščini gledajo tudi na politično prepričanje, ali je koblenški vladni predsednik to sam odredil.

Francoski prostožidarji. Dne 12. t. m. so imele francoske lože svoj letni zbor. Pri tej priliki pa „Matin“ opozarja, da je sedanja republika delo prostožidarjev. Vsi važnejši zakoni o šoli, ločitvi zakonov, vojaški službi duhovnikov, dodatnem davku i. t. d. so se sklenili poprej v loži. Vsi veljavnejši republikanci so prostožidarji. Lani je moral iz prostožidarske lože izstopiti poslanec, ker v zbornici ni bil za ločitev cerkve od države. Vse prostožidarje, ki so šli z Boulangerjem, so izključili iz lože, kot izdajalce in jih preganjali. Proti sodelavcu „Matina“ se je izrekel prostožidar: „Sedaj smo vsemo-gočni. Deset let smo postopali z geslom: „Klerikalizem je sovražnik“, in dosegli smo posvetne šole, duhovščina mora molčati, semenišniki pa služiti pri vojaki. To je velik vspeh v državi, katera se rada nazivlje najstaršo hčer cerkve“. Sedaj ko so zmagali duhovščino, misli dotičnik, se bodo pa lotili socijalistov, katere bodo tudi uničili.

Spanjsko. V pokrajini Tarangena so bili poslednji čas večkrat nemiri anarhistov in socijalistov. Vojaki so s silo naredili mir in je bilo več izgrednikov mrtvih in ranjenih. Sploh v mnogih krajih na Spanjskem vlada velika nezadovoljnost. Vlada sama je v vednih skrbéh, kako da ohrani red.

Brazilijska. Točnih poročil o bojih pred Rio de Janeiro ni, ker vlada, ki ima brzojav v rokah, ne pusti, da bi se zanjo neugodne novice razširjale. Toliko je gotovo, da so pri zadnjih bojih tuje ladije začele boj v varstvo tujih podložnikov. Pa tudi v Rio Grande je bil boj. Vstahi so baje premagali vladne čete. V tej pokrajini je močna stranka, ki dela na to, da se dežela odtrga od Brazilijske. Kakor se kaže, ne bo prej miru, da Brazilijska razpade v več manjših držav.

Razgled po slovanskem svetu.

Slownik jęzika pomorskiego czyli kaszubskiego zebrał i opracował Stefan Ramułt. Praca, odznaczona nagrodą akademii umiejętności w Krakowie na konkursie im. S. B. Lindego w r. 1889. W Krakowie. Nakładem akademii umiejętności. Skład główny w księgarni spółki wydawniczej polskiej. 1893. Str. XLVII. + 298. (Konec.)

Najnowejsze delo te stroke je pričujoči „Slownik“. Spisal ga je pisatelj že l. 1888 za krakovsko akademijo, a dasi je dobil zanj nagrado, izdal ga je še-le letos; v tem času ga je še izdatno pomnožil ter napisal obširen uvod. Ta obseza poleg predgovora: „Kilka słów o Kaszubah i ich mowie. I. Rys etnograficzno-historyczny. — II. O beczny obszar etnograficzny. Wiadomości statystyczne. — III. Dźwięki jęzika pomorskiego. — IV. Narzecza jęzika pomorskiego. — V. Porównanie jęzika pomorskiego z językiem polskim. — VI. Stanowisko jęzika pomorskiego w gronie języków słowiankich. — VII. Przegląd praw z zakresu leksykografii pomorskiej.“ — Za uvodom sledi besednjak, obseza jo okolo 14.000 besed. Posebno povdarja pisatelj, da ni iz omenjenih knjig jemal besed, ampak zapisal izraze takó, kakor jih je sam slišal iz ust narodovih. Ker pa s tem nikakor še ni izcrpan zaklad pomorskega jezika, zbira g. pisatelj besede za drugi del tega slovarja, kateri bode prvega izpopolnil.

Držaje se pravila, da znanstveno jezikovno delo mora pred vsem natančno izraziti vse glasove jezike, sestavil je nov pravopis. Samoglasnikov razločuje 19, soglasnikov 39. Ker toliko glasov ne razločuje niti poljščina, v tem obziru najbogatejši jezik slovanski, prisiljen je bil pisatelj dodati novih črk, katere je sestavil deloma po češkem, deloma po grškem alfabetu. Držal se je pravila, da se naj vsak glas izraža samo z jedno črko.

Razmerje med kašubščino in poljščino je nekako isto, kakor med slovenščino in hrvaščino. Med tem, ko ima vsaka poljska beseda naglas na predzadnjem zlogu, naglašajo se kašubske besede različno: južni Kašubi naglašajo radi zlog, najbolj od konca oddaljen, severni pa imajo svoj lastni premakljivi naglas. Največ razlik med kašubščino in poljščino je v fonetiki; pisatelj jih navaja 78. Posebnost kašubščine so nosni samoglasniki. Staroslovenščina, kakor tudi poljščina, poznata samo a (a) in e (e), kašubščina pa ima poleg teh še nosni i, ó, u.

Da kašubščina ni prosta nemčizen, je čisto umljivo. Nemštvo je vtisnilo svoje znake celó poljščini in češčini, tembolj je trpela pod njegovim vplivom kašubščina. To se kaže zlasti v sintaksi. Vendar pa je ohranil ta jezik toliko prvotne svoje moči, da je čisto opravičen trud jezikoslovcev, oteti ga pozabljivosti.

H koncu je dodal pisatelj zbirko narodnega blaga v preprosti kašubski govoric. Iz tega dodatka podajemo čitateljem kratek vzgled kašubskega jezika. (Slownik str. 285.)

„Wupi abœ¹⁾ vješci to je jedno. Jak wœn wumar to bœł²⁾ taći ćervjony. Wœn mjôł³⁾ všetkœ mœr⁴⁾ rœce in noće⁵⁾ jakbœ wœn žœł. To jak vjeœ⁶⁾, že zto⁷⁾ je wupi. to jemu daćœ feńig⁸⁾ pœd jãzék abœ jegœ makœ abœ pjôskœ v wœkôł⁹⁾ wœbsépjo abœ mu daćœ caly pãk wãzłœv. To tak mœvjã, že wœn ten feńig susô abœ zôrka makœvœ rezuje abœ wãzłœ rozdřœšô. Ale že wœn le jedno zôrkaœ na rok rezuje abœ jeden wãzłœ rozvjœze, tedé je spœkôj. — A ćedébé mu tewœ nie zrobilê, tedé wœn bjeře calê pœkœlońe. Wœn vezńe nôpřôd wœjœa, matka abœe sostra, brata, ćecé. A ćedé wœn mô téz všétœcz wãzłœz, tedé wœn krevněz bjeře. A ćedé wœn mô téz krevněz pœzabroœz, to wœn jĩœe do kœscœla i tedé zwœńi. Jak dalek je te zwœńe ćuc, tak všétci leœe wumjerajo. — A tedé třeba taćemu głœva scœc. Jak jegœ wœtkœpjo, to wœn ješ žéje v trumje a mô wœœœ wœtvartê, głœv i wœœami ruzô a mô kœœla i všétœ ruzna pœ pas sežartê. Wœn tak gulgœtô v trumje. Pœvjôdã¹⁰⁾ Leona Billing z Skôřeva v wœkrãgu kartezãim.“

To se glasi v slovenščini, kolikor moči doslovno:

„Vupi ali vešci je jedno. Kadar je tak umrl, bil je rdeč. Imel je vse mehko, roke in noge, kakor da bi živel. To vem, da če je kdo vupi, dadó mu vinar pod jezik, ali nasujejo okoli njega maka ali peska, ali mu dajo cel kup vozlov. Tako govoré, da on ta vinar sesa ali makova zrna šteje ali vozle razrešuje. A če našteje le jedno zrno na leto ali razveže jeden voz, tedaj je mir. — A če mu tega ne bi naredili, tedaj pobere celo rodbino. Najprej vzame očeta, mater ali sestro, brata, deco. A kadar je vse te pobral, takrat pobira sorodnike. Pa kadar je pobral sorodnike, gre v cerkev in zvoní. Kakor daleč se čujejo ti zvonovi, umirajo vsi ljudje. — Tedaj je treba takemu glavo odsekati. Kadar ga odkopljejo, še živi v krsti in ima oči odprte, giba z glavo in očmi in ima srajco in vso odejo do pasu zgrizeno. Tudi stoka v krsti.“

Povedala Leona Billing iz Skoreva v okraju karteskem.

V „dodatku“ je napisal g. pisatelj še več takega narodnega blaga: o velikanih, pritlikovcih, čarovnicah itd.

¹⁾ œ, izg. œa. — ²⁾ é = kratek ô, skoro i. — ³⁾ ô je je podoben nemškemu ö ali franc. eu. — ⁴⁾ ê = dolg œ. — ⁵⁾ ě = dzj. — ⁶⁾ ě = dz; o = nosni o. — ⁷⁾ χ = eh poljski. — ⁸⁾ á = nj. — ⁹⁾ ô = dolgi o. — ¹⁰⁾ à = dolgi a.

Podal nam je torej g. pisatelj s to knjigo več, nego obeta njen naslov: v nji je naslikana cela podoba kašubskega naroda. Zato veselo pozdravljamo to knjigo ne le, ker je dragocen zaklad strokovnjaku, ampak ker upamo, da bo v Pomorjanih utrdila narodno zavest ter tako pomogla, da se slovanski živelj ohrani tam, kjer mu preti največja nevarnost.

E. L.

Cerkveni letopis.

Srebrnomašniki tržaške škofije dne 12. sept. v Podgorjah.

Od istrsko-kranjske meje.

Mногоletna a prelepa je navada v ljubljanski škofiji, da se snidejo po preteku petindvajset let duhovniki, da skupno zahvalijo ljubega Boga za neizmerno milost, da jim je bilo dano več kot 9000 krat k oltarju pristopiti in presv. daritev opraviti, prositi odproščenja za slabosti, brez katerih nikdo ni, priporočiti se božjemu usmiljenju za prihodnje, moliti za mrtve sobrate, poslednjič ponoviti vez bratske ljubezni in prijateljstva.

Po prijaznem nagovoru in prizadetju gosp. V. so posnemali letos tudi gg. duhovniki tržaške škofije nastopivši duhovno službovanje leta 1868 ljubljanske č. gg. tovariše ter po njih izgledu praznovali petindvajsetletnico pri svojem tovarišu v Podgorjah dne 12. septembra. Dva slavoloka pred župniščem in pred cerkvijo s primernimi napisi: Quam bonum et jucundum habitare fratres in unum — in Benedicite Sacerdotes Domini Domino — mnogotere zastave. Streljanje s topiči, praznično pretrkavanje je naznanovalo Podgrajcem izredno slovesnost. Ob 7^{3/4} se podajo gg. srebrnomašniki spremljani od obilne množice, šolske mladine v sprevedu pred njo zastava med petjem „Benedictus“ v cerkev Matere Božje Harmelske, stoječe na hribu, dobrih 200 metrov od vasi.

Po odpetih mrtvaških duhovnih molitvah za umrše tovariše je daroval za nju sv. mašo preč. g. dr. Tomasin, profesor na c. kr. gimnaziji. Velečastiti g. Julij Varto, katehet gimnazijski, je v vrlo lepem govoru pojasnjeval svrhu slovesnosti, vnel tovariše, kako naj bodo Bogu hvaležni, da so sprejeti v Njegovo službo, ljudstvo pa naj se s spoštovanjem in pokorščino vredne skazuje dobrot in milosti, ki je prejema od ljubega Boga po mašnikih. Veliko sv. mašo z asistenco je opravil mnogozaslužni vodja bratovščine sv. B. Telesa veleč. g. K. Mosè, župnik pri sv. Jakobu. Ljudje so bili silno razveseljeni, da so si č. gg. gospodje izvolili oddaljene Podgraje za 25letno slovesnost, zato je bila cerkev naltlačeno polna, mnogo jih je moralo še ostati zunaj. Tudi iz sosednih duhovnij je prišlo veliko ljudij. — Razun brzojavnih pozdravov je preč. gosp. Janez Bile mnogočislani pesnik iz Slov. Bistrice razveselil sosednjega prijatelja in njegove č. gg. tovariše s prelepo častitko, katera slove:

Sreberno mašniki častiti,
Ki dne spomin slavite znameniti
Da prviš ste stopili pred oltar
Darovat Večnemu presveti dar,
Može smo gledali Vas takrat mlade,
Veselih lie in polne sladke nade,
Za vzvišeni poklic navdušene:
Možake vidimo zdaj skušene,
Katerim v blagor ljudstva težko delo
Je porosilo vroče čelo.
Za slavo Božjo ste goreli,
Za blagor ljudstva ste trpeli:
Z besedo Božjo verne ste krepili
Zaklade rajске jim delili
Kazali pot jim, katera pelje
Z doline solz v nebes veselje,
Črt stoletja breme ste nosili,
Ki angelom celo je pretežko,
Pogumno in srčno.

Sreberno mašniki v Podgrajah zbrani
Sprejmite bratski ta pozdrav
Čestita Vam prijatelj vdani,
In prosí blagoslova Vam z višav
Da dolgo Vas gospod ohrani,
Sovražnika moči Vas brani
Priprošnik sveti Just z višine
Naj štiti svoje zveste sine;
In blažena Karmelova kraljica
Vam bodi mila pomočnica.
Nad čedo Jezusovo zvesto čujte;
Na polju svetem dolgo še delujte,
In žetev bodi Vam bogata
Gospod pa žetve daj Vam milostno
Da se srebro spremeni Vam v zlato
Do petindvajset let naj maša zlata
Odpre Vam rajska vrata.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 19. septembra.

(Volilcem svojim) bosta poročala v nedeljo dne 24. t. m., ob 1^{1/4} uri popoldne, v Rače pri Zidanem mostu gg. poslanca: Fr. Povše in dr. Fr. Papež o svojem delovanju, prvi v državnem, drugi v deželnem zboru.

(Dolenjska železnica.) V sredo, 27. septembra letos otvori se — kakor smo že javili — dolenjskih železnic ljubljansko-kočevska proga na primerno slovesen način. Udeležili se bodo otvoritve, kakor čujemo, razven trgovskega ministra markiza Baquema vodje državnih železnic, Bilinskega, zastopniki vlade, deželnega odbora, mestne občine ljubljanske itd. — Nataučneje poročali bodemo o tem programu v jedni prihodnjih številik našega lista. — Za danes omenjamo gledé proge še to, da se je vršila véera j dopoludne glavna poskušnja čez železnična mostova s tremi do štirimi težkimi lokomotivami in s pripreženimi vozovi vred ter sta se pri tej priliki oba mostova pokazala dovolj močna. — Proga se sedaj skrbno vravnava, tir, koder potreba kaže, podpispa, prostor okrog dolenskega kolodvora in pred njim planira, vse drugo pa postavlja v redni stan, kakor ga zahteva čas otvoritve. Sodba o tej železnici je v občje kaj ugodna in strokovnjaki kakor tudi drugi poznavalci razmer pri enakih napravah izražajo se pohvalno o celej tej zgradbi in delu.

(Baron Schwegel — ribniški častni občan!) Poroča se nam: Trška občina ribniška sklenila je povodom otvoritve ljubljansko-kočevske železnične proge izročiti diplomu častnega občanstva: trgovskemu ministru markizu Baquemu, direktorju avstrijskih državnih železnic, Bilinskemu, in — čujte in poslušajte vi ljudje — baronu Schweglu! Ta je v istini „prav ribniška“ — najnovejšje izdaje! Brrr!

(Iz Dobropolj.) 18. t. m. umrla je v visoki starosti v 85. letu, Marija Berdavs, mati znanega posestnika g. Franca Berdavs. N. v. m. p. — K nam ne pride, kakor ste enkrat poročali, gospdč. Arko za učiteljico, ampak gdč. Pavla Suva dojde na isto mesto — nazaj. — V vasi Kompolje prijel je neki 13letni deček za skalo, pod katero je bil gad, in ga pičil v roko. K sreči mu precej drugi otroci zavežejo roko. Pri življenju morda ostane, a roka bo spridena.

(Nesreča.) V nedeljo 17. t. m. padel je posestnik Čehovin iz Lož pri Marija-Gradcu nad Laškimi trgovcem čez pečino kakih 20 sežnjev tako nesrečno, da je čez nekoliko ur potem umrl. Nesrečnež je zapustil ženo in sedem otrok.

(V vodo skočil.) Véera j ob 1^{1/4} uri popoldne skočil je v Gruberjev kanal pri deželno-brambovski vojašnici brambovec-četovodja Janez Zupančič, doma iz Žužemberka. Bil je obolel neki za legarjem in bi bil imel danes iti v vojaško bolnišnico, a v omenjenem času odšel je iz bolniške sobe, si za vodo slekel bluzo ter to in pa svojo uro odložil, za tem pa se vrgel v vodo, iz katerih so ga izvlekli mrtvega. Storil je ta korak bajé v otožnosti vsled napadle ga bolezni.

(Šolska naznanila.) Na višji gimnaziji v Ljubljani je v slovenskem oddelku v 1. razredu 86, v 2. razredu 51, v 3. razredu 44, v 4. razredu 41 učencev, skupaj 222, v nemškem oddelku v 1. razredu 45, v 2. razredu 20, v 3. razredu 45, v 4. razredu 19 učencev, skupaj 129. Peti razred ima v 3 oddelkih 128 učencev, šesti 96, sedmi 78 in osmi 41, skupaj 343; na celi višji gimnaziji je torej dijakov 694. Na nižji gimnaziji je dijakov 416. — Na ženskem učiteljišču se je kandidatinj za prvi letnik oglasilo nič več, kakor — 121, na moškem učiteljišču pa 30. — Gimnazijski profesor A. Derganc je stopil v stalni pokoj. Na njegovo mesto pride suplent g. Anton Peterlin in namesto bivšega suplenta V. Golloba gosp. M. Markič.

(Strela) je udarila véera j proti večeru v dva voznika iz šentvidske fare, ki vozita blago iz Ljubljane v Kranj. Na sredi pota ne daleč od Medvod „pri mejah“ tresči v vozova in voznika in konji pupadajo na tla. Dva konja posestnika Kregarja vulgo „Cesarja“ sta bila mrtva, voznika in druga dva konja so bili le omamljeni ter so se kmalu opomogli.

(Nergode.) Iz Hrenovic: 12. septembra se je obesil v Zagonu 25letni fant J. Kralj v pijanosti. — 13. t. m. je umrla v Hrašah blaga gospodinja v hiši „pri Grofu.“ — 15. t. m. so našli v Nanosu

pobitega starčka J. Turka, ki je dné 16. t. m. umrl, ne da bi povedal, kdo ga je udaril, ali zakaj mora umreti. Govori se marsikaj.

(Vojaške vesti v domobranstvu.) Stotniku 1. razreda g. Martinu Podgoršek u v pokoju podelilo je Nj. Veličanstvo cesar izjemno naslov major ad honores v c. kr. domobranstvu. — Nastopni gg. častniki bili so premeščeni k domobranstvu: Stotnik Alojzij Kralj od 96. pehotnega polka k domobranskemu bataljonu št. 21. v Mariboru; stotnik Fr. Egarter od 7. pehot. polka k domobranskemu bataljonu v Celovcu št. 26; nadporočnik Ivan Burja od 17. pehot. polka k domobranskemu bataljonu v Mariboru št. 21; nadporočnik Iv. Roth od lovskega bataljona k novomeškemu domobranskemu bataljonu št. 24; dalje nadporočnik Karol Pretnar od 47. pehot. polka k novomeškemu domobranskemu bataljonu št. 24 in končno nadporočnik Ant. Neč od 73. pehot. polka k celovškemu domobranskemu bataljonu št. 26.

(Umrl) je v soboto v Radovljici umirovljeni c. kr. gozdar g. Franc Miklitz, poznat prirodoslovec, entomolog in član mnogih znanstvenih družeb. Pogreb je bil danes popoldne v Radovljici.

Poslano iz Tolmina.

Volitev občinskih starešin.

Dne 11., 12. in 13. t. m. vršila se je volitev občinskih starešin v Tolminu. V boj postavili sta se dve narodni stranki; namreč: narodna zavedna Cazafurova stranka, in narodna neodvisna Gabrščikova združena mlada Devetakova stranka.

Poslednja neodvisna narodna stranka posluževala se je za orodje družbe sv. Cirila in Metoda; očrtni je hotela pred vsem svetom dosejanega g. župana, da je imenoval družbo sv. Cirila in Metoda „neumnost“; ter s tem postaviti na občinsko krmilo svojega kandidata g. Oskar Gabrščika. Gledé besede „neumnost“ pa pojasnjuje gosp. Cazafura tako le: Ko se je ustanovila ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Tolminu, potrudil se je občespoštovani in priljubljeni gosp. dr. Tuma kot snovatelj omenjene podružnice osebno k gospej Cazafurovi in nje gpč. hčerki, kateri sta ga prijazno sprejeli in z veseljem pristopili k ustanovljeni podružnici.

Čez nekoliko mesecev po ustanovitvi podružnice odpošlje blagajničarica gospa Ilka Devetakova, soproga c. kr. poštarja, mlado dekle pobirati letnino okoli vseh udov ustanovljene podružnice, z naročilom, da k Cazafurovim ne sme iti; — „tajkaj pojdem sama“.

Omenjene gospe sicer ni bilo k gospej Cazafurovim po letnino, temveč poslala je po več mesecih tajnica ustanovljene podružnice svojega blapca z naročilom, „tu imate za plačati“, kar je gospoda Cazafura tako razgrelo, da je v naglici misleč na omenjene osebe, ne pa na potrebno društvo sv. Cirila in Metoda rekel: „za to neumnost ne dam nič“.

Gosp. Cazafura bi bil lahko svojo izjavo pred volitvijo opravičil, vzel bil pa neodvisni narodni stranki edino orodje, da bi prekuenila občje spoštovanega in priljubljenega poštenjaka gosp. Cazafura z županskega stola.

To, kakor vsakdo sprevidi, malenkostno in brez pomembno stvar porabljala je nasprotna stranka.

V to svrhu pridobila sta si neki širokoustnež in naš gospod poštar na svojo stran bivšega podžupana, narodnjaka in vseskozi poštenjaka gosp. O. Gabersčeka ter mu obetala županski stol in izdala med volilce naslednjo pozivnico:

Volilci!

Prihodnji teden imeli boste zopet priliko, vršiti svojo najsvetejšo dolžnost, ki Vam je dajejo naši ustavni zakoni. Voliti Vam bode občinsko starešinstvo, korporacija, ki je velevažna za vse Vaše koristi, bodisi narodno-politične, bodisi gospodarske. Treba je vsled tega pomisliti, kake može si izberemo svojim zastopnikom.

Dobro Vam je znano, kaj nas je napotilo k temu, da smo izbrali sedanje starešinstvo. Mislili smo tedaj, da smo jo vsestransko pravo pogodili; ali žalibog, varali smo se. Naš sedanji župan je v narodnem oziru velika ničla, ki nam dela pred vsem slovenskim narodom veliko nečast. On namreč prezira in smatra kot neumnost našo najpotrebnejšo „družbo sv. Cirila in Metoda“, ki nam varuje ob narodnih mejah nedolžne otroke narodne pogube in jih izobraža in pripravlja, da bodo jekleni značaji in boljši narodnjaki — kot on. On je v svojih poslih in dejanjih odvisen od dobro znanih oseb, ki mu ustvarjajo prepričanje, katerega on nima. Ali ne le odvisnost in narodno nasprotstvo ga ne priporoča, ampak tudi na gospodarskem polju ni vse tako, kakor se misli in govori. Slabega gospodarstva mu do sedaj sicer ni očitati, namreč — za njegov žep. On pozna prav dobro pota, po kojih si pridobiva denar; a to nam še ne zadostuje. Naš župan bi moral poznati tudi pota, po kojih bi se lahko opomoglo našemu slabemu gmotnemu stanju. To bi morala biti njegova dolžnost in skrb. Takih

lastnostij pa naš sedanji župan nima. Moramo se torej ozreti po naših najboljših občanarjih — posestnikih, imajočih potrebna svojstva za tako mesto. Po daljšem in treznem premišljevanju dobili smo moža, ki vam ga najtopleje s prav lahkim srcem priporočamo. Ta mož je gosp. Oskar Gaberščik, občečisljan posestnik, navdušen narodnjak, vsestransko izobražen, neodvisen in samostojen, ki prav dobro pozna vse reve in težave našega kmeta. Volilci! pridite v polnem številu na volišče in glasujte skupno za take starašine, ki vam dajo župana — celega moža. Ako boste naš nasvet poslušali, imeli boste sladko zavest, da ste izvolili moža, ki vam bode vsestranski, neustrašeno in neodvisno zastopal Vaše koristi. Na svidenje na volišču, 11., 12., 13. septembra t. l. — V Tolminu, dné 7. septembra 1893. Neodvisen volilec v imenu somišljenikov.

NB. Natisnila in založila je ta oklic „Goriška Tiskarna“. — A. Gaberšček v Gorici.

Toda narodna zavedna stranka, ki prizna za sluge sedanjega župana g. Cazafure, spozna prav dobro, da ou ni bil in ni nikdar nasproten narodnemu napredku, temveč podpiral je povsod in pri vsaki priliki slovenska društva, njih veselice in njih dobre namene. Ni čuda, da so takemu možu volileci pri volitvi skazali popolno neomejeno svoje zaupanje. Dobila je njegova stranka pri volitvi III. razreda od 186 glasov 180, v II. in I. razredu pa vse glasove. Volitve so se volileci udeležili v obilni meri in složno so volili najraznejši stanovi, duhovščina, uradniki, trgovci in posestniki.

V starašinstvo so izvoljeni možje, katere smemo v resnici imenovati starašine, od katerih smemo pričakovati ne le dobro gospodarstvo, temveč tudi pravi naroden napredek.

Pripoznamo gosp. Oskarja Gaberščika kot občečisljanega posestnika, navdušenega vsestransko izobraženega narodnjaka, in zato tembolj obžalujemo, da se je dal par kričačem speljati na led, da je zapustil svoj prejšnji tabor ter da je s tem skalil jedinstvo v našem lepem tolminskem trgu.

Obžalujemo neodvisno narodno stranko, da v celem tolminskem trgu, ki šteje povprečno okoli 1000 prebivalcev, ni niti jednega glasu dobila.

Najbolj pa obžalujemo goriško „Sočo“, da sprejema v svoje predale neresnična poročila in da zavednim Tolmincem priporoča in postavlja županskega kandidata, kakor da bi Tolminci ne bili zmožni si iz svoje srede izvoliti županom moža, ki uživa vsestransko zaupanje. 464 1

Telegrami.

Kisek, 18. septembra. Današnji manever začel se je ob 7. uri in končal ob 7^{1/4} uri dopoldne. Nemški cesar je pri naskoku vodil osebno svoj huzarski polk št. 7. Nagovoril je veleposlanika Szögyenyija, ki je bil mej gledalci. Vladarji in knežji gostje bili so pri manevru in vse zasledovali z velikim zanimanjem. Cesar in visoki gostje bili so povsod pozdravljeni z eljen-klici.

Kisek, 19. septembra. Nemški cesar je včeraj popoldne obiskal cesarja Franca Jožefa. Obisk je trajal poldrugo uro.

Praga, 18. septembra. V Slusticu pri Češkem Brodu je okrajni glavar razpustil zaupni mladočeški shod in prostor so izpraznili žandarji. Prijeli so bili sina mladočškega državnega poslanca Sokola, katerega so pa izpustili, ko se je konstatovalo, kdo je. — Zaprlji so več članov češkega tajnega društva „Omladina“, mej njimi učiteljskega kandidata Havraneka.

Praga, 18. septembra. Iz Budejevic došli pešpolk št. 91 je šel z močnim policijskim spremstvom v vojašnico. Policija je preprečila vsako zbiranje ljudij.

Madrid, 19. septembra. V Villacanasu je vsled povodnji več ljudij utonilo. Našli so že več mrličev. V Stari Kastiliji je tudi bila strašna povodenj. Jih je tudi več utonilo.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrina na 24 ur v min
		barometra v mm	toplomera po Celsiusu			
18	7. u. zjut.	728.7	15.2	sl. svzh.	oblačno	28.50
	8. u. pop.	729.2	19.2	sl. zap.	"	dež
	9. u. zveč.	731.6	14.6	"	"	"

Srednja temperatura 16.3°, za 2.5° nad normalom.

Na prodaj je hiša in posestvo v Žužemberku.

Hiša je jednonadstropna, stoji ob deželni cesti v Rudolfovo prav blizu nove zgradbe za okrajno sodišče. Zraven sta dva vrta, gospodarska poslopja; tudi zemljišče (njive, travniki, gozd in pašniki) je vkup v izmeri nad 10 oralov. Vse vkup prodá se za primerno nizko ceno.

Ponudbe dr. **Rupertu Božku**, e. kr. notarju v Žužemberku. 461 3—1

Prisrčna zahvala

za sočutne in tolažljive prijateljske dokaze blagega sočutja ob boleznih in ob smrti nepozabnega nam in iskreno ljubljenega soproga, oziroma očeta, tasta, starega očeta in brata, blagorodnega gospoda

Ivana Luckmanna

za prekrasne vence in obilno spremstvo bodi izražena tem potom vsacemu posamezniku, osobito še sl. korporacijam in društvom, občini Črnuče in nekdanjemu osobstvu pokojnikovemu.

V Ljubljani, dné 19. septm. 1893

463 1

Žalujoči ostali.

462 1

Tugepolni javljamo sorodnikom, prijateljem in znancem vest o smrti iskreno ljubljenega soproga, oziroma očeta, tasta, starega očeta in brata, blagorodnega gospoda

Ivana Luckmann-a,

trgovca in posestnika,

kateri je po dolgi mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v soboto dné 16. t. m. dopoldne ob 10. uri na Črnučah pri Ljubljani v 58letni dobi mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega rajncega bil je včeraj, ponedeljek, dné 18. t. m. in sicer je bilo truplo blagoslovljeno v hiši žalosti na Črnučah ob polu 5. uri popoldne, potem pa prepeljano na pokopališče k sv. Krištofu, ondi zopet slovesno blagoslovljeno ter ob 6. uri položeno k začasnemu počitku v lastno rakev.

Sv. maše zadušnice brale se bodo v raznih cerkvah.

Blagi pokojnik bodi priporočen v pobožno molitev in blag spomin.

V Ljubljani, dné 19. septembra 1893.

Adela Luckmann roj. **Rak**, soproga. — **Antonija** omož. **Josip Hauffen**, nje soprog in otroci; **Adelina** omož. **Peter Kosler**, nje soprog in otrok; **Zaneta** omož. **Josip Hudovernig**, nje soprog in otrok; **Matilda**, **Roza**, **Frida**, **Silva**, **Pavla**, **Hano**, **Melanija**, otroci. — **Marija pl. Parovich** rojena **Luckmann**, **Amaliya Vilhar** roj. **Luckmann**, **Josip Luckmann**, **Karol Luckmann**, **Anton Luckmann**, **Teodor Luckmann**, bratje in sestre.

Vizitnice

priporoča

Katol. Tiskarna.

Razpela

vseh velikostij iz jako umetnih lesnih rezbarij priporoča za cerkve, šole, urade, bolnišnice, rodbine itd. 455 10—7

Fran Stampfl

v Ljubljani v Tonhalle (v bivšem gledališkem poslopju).

Knjigarna

Kleinmayr-ja in Bamberg-a

v Ljubljani na Kongresnem trgu 2

priporoča svojo

451 12—6

popolno zalogo

vseh v tukajšnjih in vnanjih učiliščih uvedenih

šolskih knjig

v najnovejših izdajah broširanih in v trdnih šolskih vezih po najnižjih cenah.

Seznami uvedenih knjig se oddajajo zastonj.

Dunajska borza.

Dné 19. septembra.

Papirna renta 5%, 16% davka	97	gld.	10	kr.
Brebrna renta 5%, 16% davka	96	"	75	"
Zlata renta 4%, davka prosta	119	"	70	"
4% avstrijska kronina renta, 200 kron	96	"	65	"
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	982	"	"	"
Kreditne akcije, 160 gld.	334	"	50	"
London, 10 funtov strl.	126	"	60	"
Napoleonodor (20 fr.)	10	"	04 1/2	"
Cesarski cekini	"	"	"	"
Nemških mark 100	62	"	27 1/2	"

Dné 18. septembra.

Ogerska zlata renta 4%	116	gld.	50	kr.
Ogerska kronina renta 4%, 200 kron	94	"	15	"
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	146	"	50	"
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	161	"	50	"
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	194	"	25	"
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	98	"	80	"
Zastavna pisma " " " " 4 1/2%	101	"	10	"
Kreditne srečke, 100 gld.	195	"	"	"
St. Genois srečke, 40 gld.	67	"	75	"

4% srečke dunajske parobrodne družbe	137	gld.	"	kr.
Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	18	"	50	"
Rudolfove srečke, 10 gld.	23	"	50	"
Salmove srečke, 40 gld.	66	"	"	"
Windischgraezove srečke, 20 gld.	65	"	"	"
Ljubljanske srečke	24	"	"	"
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	150	"	75	"
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2875	"	"	"
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	101	"	50	"
Papirnih rubeljev 100	130	"	50	"

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni svéti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.